

GÖTEBORGS UNIVERSITET
STENEBY KONSTHANTVERK OCH DESIGN

Ατελές

(Ateles)

Eleonora Bergström

Examensarbete 15 högskolepoäng för
Konstnärlig kandidatexamen i konsthantverk.

Degree work 15 higher education credits towards
Bachelor of Fine Arts in Arts and Crafts

VT 2012

Konstnärligt kandidatprogram i Textil – Kläder - Formgivning,
180 högskolepoäng

BA Programme in Textile - Garment - Design,
180 higher education credits

Examinator: Pasi Välimaa

Opponent: Anna Sjons Nilsson

Opponent: Pia Ingemarsson

Handledare: Birgitta Käll

Innehållsförteckning

Inledning	sid.4
Bakgrund och Syfte	sid. 5-6
Problemformulering	sid. 7
Mål	sid. 7
Tillvägagångssätt	sid. 7
Genomförande	sid. 7
– Skisser och Materialval	sid. 8-9
– De fyra	sid.11-20
– Presentation	sid.21
Resultat	sid.22-26
Reflektion	sid.27
Inspirationsmaterial	sid.28
Tack till	sid.29

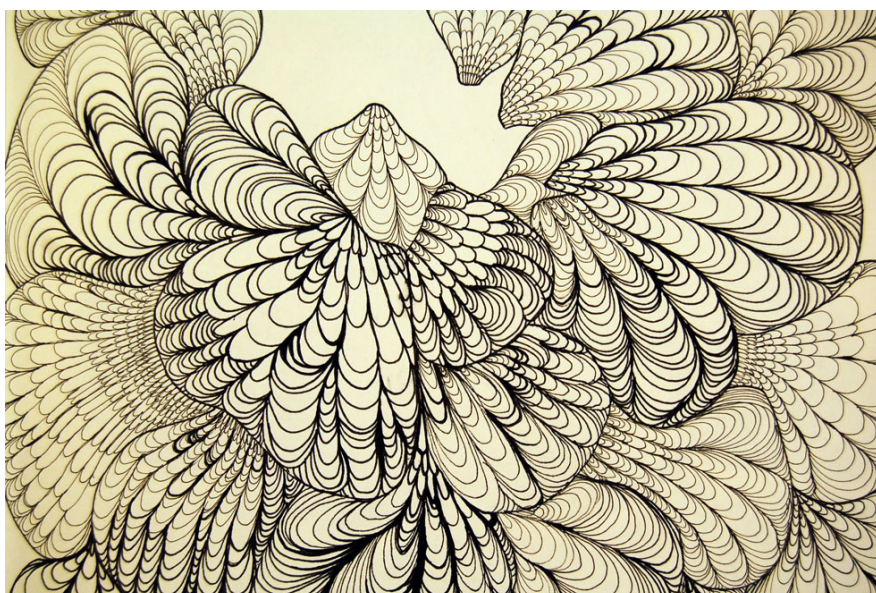
Inledning

Mitt arbete handlar om att smycka kroppen utifrån ett skulpturallt perspektiv med inspiration från mina teckningar. Titeln Ateles är ett grekiskt ord och betyder utan slut. Med detta ord syftar jag på mitt sätt, metod och känsla jag har inför arbetet och det jag skapar. Ett växande utan slut.

Bakgrund och Syfte

Jag strävar efter en upplevelse av att inte vara fast utan att kontinuerligt utvecklas vidare. I den ständiga rörelsen finner jag ro och denna dubbelhet är så central för mig att jag behöver förstå mitt konstnärliga arbete och uttryck med utgångspunkt i den. Det är teckning som tar mig dit. Det repetitiva tecknandet, ger mig en meditativ koncentration. Ett flöde som är svårt att stoppa. Jag känner mig fri. En känsla där tiden försvinner. Tankarna passerar förbi men inga stannar. Musiken finns i bakgrunden och lämnar sitt avtryck. En värmande känsla av lugn. Min hand känner inga begränsningar.

I mina bilder växer mönster och former fram utan att jag medvetet vill avbilda något. Mönster och former som kopplas till djur och natur: vingar, kokonger, fiskfjäll, blad, droppar och skal. En koppling till byggandet för att skapa ett slags system eller struktur där formerna bildar en sammanhängande helhet, en återkommande variation som blir en upprepning i dess myckenhet. Teckningen följer med när jag möter textilen som material. Där finner jag också något nytt, de taktila. Jag skissar direkt i materialet. Känslensinnet är som en nyckelkomponent för min kreativa process.

Under mitt skissande har jag inspirerats av modeskapare som använder material och tekniker på ett experimentellt sätt. Jag ser det som de skapar bärbar konst. Sandra Backlund och Bea Szenfeld är två av dessa personer som inspirerar mig starkt. De arbetar med kläder utifrån ett surrealistiskt, bisarrt, teatraliskt, drömligt, humoristiskt samt skulpturalt perspektiv. Resultatet är ofta fyndigt och uppfinningsrikt och har en stor mångsidighet i valet av material. Deras skapelser för in mig i en annan värld där min uppfattning om det vardagliga sättet att se på kläder förändras totalt. Det som förenar dem är att de har sådan kontroll över materialet att de kan överskrida gränser och skapa saker som andra inte ens kan tänka sig är möjligt.

I detta projekt har jag därför valt att förhålla mig till kroppen och skapa bärbar konst. Jag vill smycka/ dekorera kroppen. Skulptera med former som är ursprungligen tagna ur mina bilder och överföra dem till textila material. Att använda mig av den existerande rörelsen som finns i formerna och låta den möta och påverkas av kroppens egna former.

Teckningar med tusch och akvarellfärg.

Problemformulering

Vad händer när tvådimensionella former på ett papper övergår till att bli tredimensionella i textilt?

Vad uppstår i mötet mellan kroppen och dessa former?

Hur skapar jag ett intressant spel i mötet mellan formen och kroppen?

Vilken roll spelar mängd och skala?

Mål

Att gestalta något bärbart textilt inspirerat av former tagna ur teckningar. Att utforska vad som händer mellan dessa former i mötet med kroppen.

Tillvägagångssätt

Genom att skissa i material får jag fram olika texturer. Jag vill använda mig av naturmaterial och dess egenskaper. Formerna skall jag få fram genom att bearbeta materialet och genom att tillämpa olika textila tekniker som tovning, krympning, stickning m.m.

Mitt arbetssätt är liknande i mina projekt jag väljer att gå in i. Oftast har jag en idé och en känsla om hur det ska vara. Jag tycker om att experimentera och arbeta fritt. Med slumpen sker något oväntat och det föds något nytt. Jag är därför öppen för alla nya vändningar arbetet kan medföra i processen.

Genomförande

Jag redogör i det här kapitlet hur min process har sett ut från idé till resultat. Jag har valt att dela in det i tre avsnitt.

- Skisser och Materialval
- De fyra
- Presentation

Skisser och Materialval

Det som fascinerar mig med det textila är den taktila närvaron. Att få känna. Det handgjorda. Tiden den tar. Byggandet. Det lilla. Det stora. De små detaljerna. Att förvandla. Omforma.

Mitt första steg handlar om att hitta ett sätt att överföra teckningen, mina mönster till att bli textila och låta dem möta kroppen. Jag börjar skissa i mitt block. Samtidigt klipper jag ut bilder ur tidningar. Collage är en teknik som passar mig bra. Den ger mig möjlighet att blanda en realistisk bild, ett foto ihop med mina tecknade abstrakta mönster. Jag väljer att ta ut vissa former ur mina teckningar. De droppliknande. De runda. Jag placerar formerna på kroppens överdel eftersom det är den delen jag vill smycka.

Collage med mönsterpapper.

Collage med tyg.

Collage med bränt siden.

Collage med bränt tyg.

Parallellt skissar jag i textila material. Experimenterar och skulpterar i liten skala. Stickar, förstärker med trälim, bränner, tovar. Gör små prover för att få en känsla om hur det kan bli. Valet av material har jag bestämt från början, det blir ull och siden. Båda är naturmaterial med stark karaktär som jag värdesätter högt. Deras egenskaper tillåter mig att omforma dem och ändå behålla dess naturliga skönhet. Ullen har egenskapen att krympa, att deformeras och att spännande strukturer och texturer uppstår. Volymen byggs upp enkelt. Det ligger något mäktigt i detta. Siden har ett naturligt lyster. Den har en elegans som jag inte hittar i andra material. I elegansen finns styrkan men också det sköra, det lätta och det oerhört känsliga. Den kan vara nästan transparent. Den kan vara mjuk och den kan vara nästan lika stel som papper. Ull och siden ger mig glädje när det befinner sig i mina händer.

Nästan alla mina teckningar är svartvita. Pappret är vitt och pennan är svart. Ullen och sidentyget jag valt är vita. Olika nyanser av vitt. Vitt är visuellt den ljusaste av alla färger. Den ger ljuset större plats. Och en renhet. Som skapar en känsla av enkelhet. Det vita släpper in skuggor. Skuggorna skapar djuphet, vilket får fram reliefverkan. Formerna är det väsentliga nu. Ljuset i de vita tillåter dem vara det.

Utifrån mina collageskisser har jag valt att arbeta vidare med fyra av dem. Fyra ”karaktärer”, som är släkt med varandra och som skall byggas upp en för en. Varje ”karaktär” är uppbyggd utav flera former som sammanfogas. Kompositionen av formerna görs i samarbete med kroppens överdel. Varje karaktär är tänkt att bäras av en kropp.

Skiss på sidenpaj.

Skiss på bomullstyng.

Skiss med siden. Målade kanter med tusch.

Olika material skisser.

De fyra

Mina ”karaktärer” som jag valt att kalla nummer Ett, nummer Två, nummer Tre och nummer Fyra. De är fyra solitärer. Fristående från varandra men har ändå ett släktskap. Alla kommer från samma grund, teckningen. Formerna de är byggda av kopplar dem till varandra. Sedan vill var och en berätta något eget.

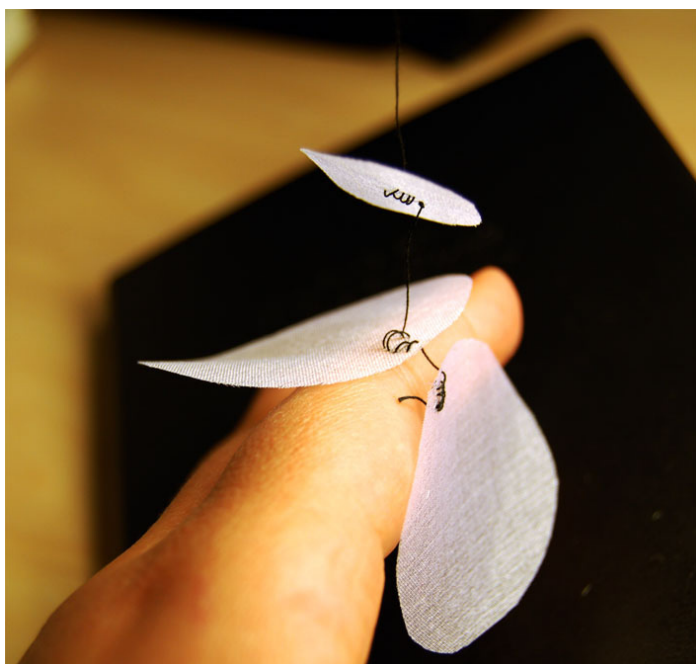
Nummer Ett

Den allra första gången jag försökte teckna i textil använde jag en svart tråd och sidenorganza.. Organzan med sin stela struktur är likt papper. Vilket är något jag direkt uppskattade. Den är desutom nästan genomskinlig. Den får fram en stark känsla av lätthet och det är den känslan jag vill arbeta med. Den svarta tråden kopplar jag till min svarta tuschpenna.

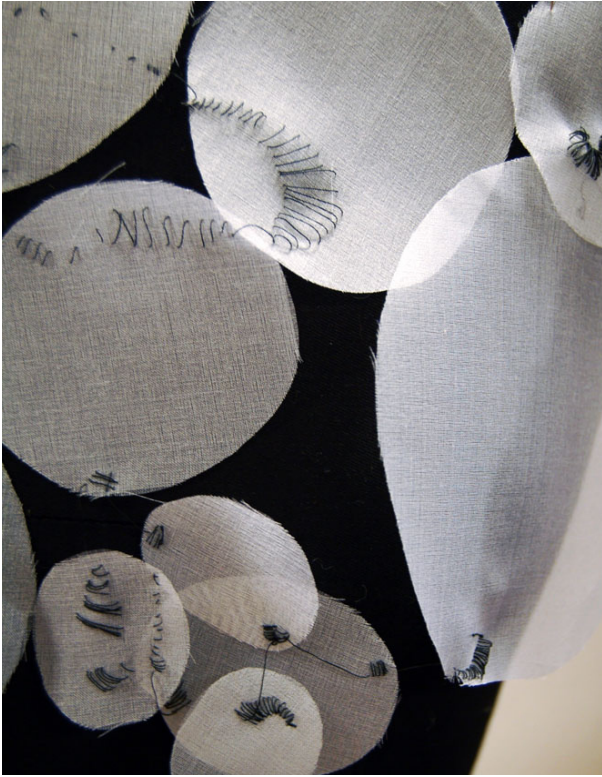
Tråden blir som streck av en penna. Transparensen i tyget tillåter mig se både fram och baksida. Stygnen. Det är som att de svävar i luften. De dansar runt. Runt sidentrådarna.

De runda formerna blir framträdande för denna ” karaktär”. Olika storlekar för variation. Jag klipper i organzan. Den är väldigt skör. Jag behandlar den med ömhet. Den trådar sig lätt. Är det ett problem? Ska jag bearbeta kanterna så att den inte kan tråda sig? Jag testar med att stryka tunna lager av trälim. Kanterna blir hårda, vassa och hela formen blir ännu stelare. Det är inte vad jag vill. Jag väljer att inte bearbeta organzan för att jag finner en slags charm i att materialet lever och förändras. Det är känsligt och ska hanteras varsamt. Det skall bäras med försiktighet.

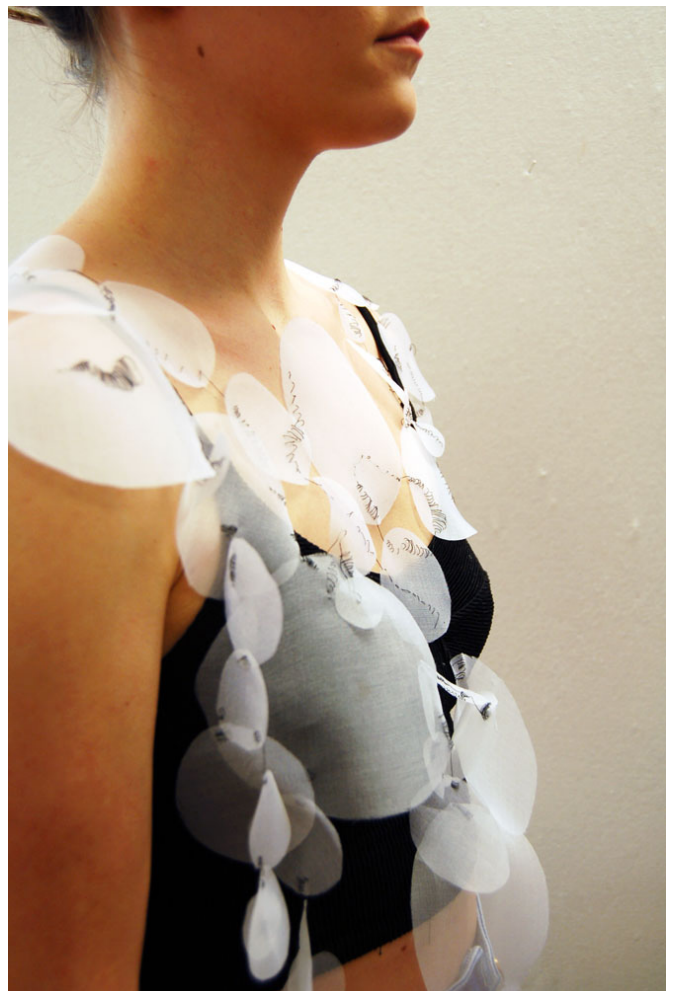
Teckning med tråd. Stygnen bildar små oregelbundna mönster på den rundformade organzan. De är där för att leka med cirklarna och sammankoppla dem till en större form. I kontakten med kroppen hänger de fritt. Vissa av formerna lägger sig nära huden och andra hänger löst. Det genomskinliga ger en känsla av viktlöshet. De lösa rör sig långsamt runt den svarta tråden. Som en subtil dans.

Skiss för Nummer Ett.

Nummer Ett under process.

Nummer Två

Lager på lager. Organza satin har ett starkt lyster. Ytan är nästan papprig. Den vill inte alltid följa kroppens former. Stel känsla i mötet med kroppen. Tungt fall. Brända kanter. Oregelbundna kanter. Får fram en intressant kontrast som jag har sökt efter. Ett spännande möte mellan sidenglansen och den vassa guldbruna kanten. Låta det ömtåliga möta det skarpa. Skapa en sorts kollision. Något man inte får göra, bränna siden. Men ändå behåller jag min respekt för materialet. Varje bit i skalan liten till stor, är från samma grundform. En form som liknar fiskfjäll med rundad kant. De är inte identiskt lika. De är handgjorda. Ökar successivt. Upprepning. Det är inte perfekt. Små förskjutningar.

Tillsammans skapar de en känsla av upprepning. Med små och ibland större skiftningar i formen. Under brännprocessen har jag styrt till en viss del. Vid vissa partier av kanten har lågan, från stearinljuset, lämnat större spår efter sig. Ett häftigare angreppssätt. Skadat. Patinerat. Den har varit med någonting.

Formerna placeras en bit upp på halsen. Tätt, runt hela. Jag får en känsla av att de expanderar ut från halsen. Som blomblad. De växer systematiskt.

Vad ska hålla dem samman? Jag väljer att konstruera en rund halbringning där formerna skall fästas på. Lager på lager bygget skall synas. Där bitarna ligger tätare mot varandra blir färgen mörkare, det brända framträder mer. Det brända ger ett grovt uttryck och med den glansiga sidendelen skapar de tillsammans ett spännande möte med kroppen. Val av tråd blir nästa steg. Skall den vara synlig? Stygnen kan tillföra något viktigt. När de är synliga. Ett spår. De visar en sammankoppling, en bindning. I det fallet ser jag dem även som något dekorativt. Färgen väljer jag utifrån min guldbruna färgskala jag fått från bränningen.

Skiss för Nummer Två.

Nummer Två under process.

Nummer Tre

Stickar. Vitt garn med en gul ton. Luktat gammal vind. Bestämmer ett eget system. Uppreppning. En räta, två aviga, en räta, två aviga. Det bildas ett mönster som liknar moss-stickning. Det ojämnt. Systemet hjälper mig att enkelt komma ihåg. Något jag oftast inte gör då jag arbetar fritt i stickning. Jag ville prova hur det blir att följa ett eget system och sticka i större skala. Stickning har blivit för mig en avkopplings metod som följer med i mina resor. Det blir inte påtvingat. Den tillåter mig att umgås samtidigt som jag skapar. Jag kan koncentrera mig på annat samtidigt som mina händer bygger upp mitt råmaterial.

Det blir fyrkantiga stycken som jag vill klippa i. Klippa ut små delar som jag sedan sätter ihop till något större. Jag vill skapa något voluminöst. Hur kan jag klippa i något stickat? Antigen tova eller sy runt för att låsa och sedan klippa ut den formen jag vill. Jag väljer att tova dem. Då har jag större frihet att bestämma och ändra storleken på formerna. Dessutom tycker jag om känslan av tovat ullgarn. Det mjuka, luddiga, håriga. Det blir snabbtvätt i 60 grader. Bitarna har krympt och blivit stabbiga. Mönstret från stickningen finns kvar. Det är ett spår. En vacker textur.

Klipper i det tovade stycket. Jag väljer att hämta ut ur min teckning, formen som liknar en droppe. Enkel. Mjuk känsla. Formerna varierar i storlek. Från små till större som växer stegvis. De placeras till viss del runt hela halsen. Sprider sig ner mot bröstkorgen och fyller den. Fortsätter växa över höger axeln och runt nacken till att avslutningsvis mötas vid halsens vänstra sida. Volymen byggs upp och liknar vågor. En våg över vänstra bröstet som återkommer på högeraxeln. Det skapar en spännande rytm som följer kroppens naturliga form.

Stickat för Nummer Tre.

Nummer Tre under process.

Nummer Tre under process.

Nummer Fyra

Nunotovning¹. Sammanfogning av materialen. Vit gobelängull tovas ihop med vitt siden paj. Gobelängullen och sidenet har båda en vacker glans och mjukhet. Jag använder mig av en bambumatta, såpa och en stor mängd vatten. Klipper ut ovala former av sidenpaj. Läger ett tunt lager med ull på mattan jämnt fördelat men lämnar öppningar för sidenbitarna. Följer hela mattans längd. Vid öppningarna lägger sig de ovala sidenformerna. De låter sig möta ullen. Men bara till en viss del. Bara vid kanterna. Resten är fritt. Under tovningsprocessen binder sig ullen och siden samman. Ullen arbetar sig ner genom tyget och de två blir oskiljaktigt förenade. Resultatet blir ett långt sammanhängande tyg.

Mitt nästa steg är att ytterligare behandla materialen. Jag söker och vill få fram volymen och även strukturskiften i materialens ytor där former byggs upp och möts med varandra. Skiften som framkallas av de uppbyggda formerna men även av ull och siden möte med varandra. En miljö där känslan av det oändliga varit centralt.

I ett tidigare projekt undersökte jag shibori²-tekniken. Shibori innebär att mönstra ett tyg genom att göra omknytningar. Jag väljer att använda mig av denna teknik, omknytningen och istället för att färga, tova ytterligare en gång i tvättmaskin. Större och mindre knutar som fylls med stora vita bönor. Börnorna formar tyget under krympningen. När de sedan avlägsnas lämnar de ojämna runda former. Som relief.

När dessa tovade stycken hamnar på en kropp får jag en illusion att deras struktur är tagen inifrån kroppen. De ger mig en organisk känsla. Samtidigt en oordning. De har ingen bestämd riktning. Det finns en rörelse som går åt olika håll. Denna ojämnheter möter den jämna, släta huden på människans kropp. En kontrast och ett intressant möte.

Shibori knutar. Fram och baksida.

1 . Nunotovning: Att tova ihop ull med ett tunt tyg.
2. Shibori: Japansk färg- och knyttteknik.

Nummer Fyra under process

Nummer Fyra under process.

Presentation

Under mitt arbete har jag tänkt på hur jag vill att mina ”karaktärer” skall presenteras. Det är en viktig del i helhetsbilden jag vill visa. Men det är svårt att få en exakt bild av hur resultatet blir. Under arbetets gång har jag försökt föreställa mig ungefär hur allt skall se ut när de är klart. Jag har byggt upp former genom att drapera på docka eftersom jag vill förhålla mig till kroppen. Från början av arbetet visste jag att dockan är bara ett hjälpmedel som är tillfälligt under skissprocessen. Jag ville hitta ett medel där mina smycken presenteras på ett sätt som framhäver dem men som också är rättvist till materialen de är gjorda av.

Alla fyra är bärbara och det är därför viktigt att betraktaren kan läsa in kroppen i dessa. De är konstruerade på så vis att de inte kan bära sig själva. De måste vara på en kropp för att behålla sina former. I börjar var min tanke att de bara skulle fästas på några punkter och hängas med trådar. Men detta skulle därför inte fungera utan en slags ställning under som bevarar kroppsformen. Jag vill få fram kroppen men det är ändå mina smycken som skall framträda. Ett sätt som fungerade blev att bygga torso ställningar med Papier-mâché tekniken. På detta sätt får jag fram kroppen och torso formerna är passande för helhetsuttrycket. I presentationsdelen skall också foto ingå. Jag har valt att dokumentera mina smycken på en verklig kropp för att få en mer levande bild av de fyra ”karaktärerna”.

Torso under process.

Resultat

Resultatet är fyra stycken bärbara textila smycken. Dessa presenterar jag på torso ställningar som hänger från taket i ögonhöjd. I samband med presentationen visades även fotografier där Malin, min modell, bär dessa smycken. Under arbetets gång har jag haft mina problemformuleringar i åtanke och jag känner att mitt resultat uppfyller mitt mål. Att undersöka formerna i mötet med kroppen. Att skapa något vackert ,att smycka kroppen med.

Färdiga smycken på verklig kropp.

Presentation, smycken tillsammans med torson.

Nummer Ett.

Nummer Två.

Nummer Tre.

Nummer Fyra.

Reflektion

Min idé för detta arbete handlade om att skapa något handgjort, vackert och med vikt på materialet. Jag fascineras av materialen. Egenskaperna och möjligheten till att förändra uttrycket genom att tillämpa de olika teknikerna. Det som är viktigt för mig är att känna mig fri att experimentera både med materialen och teknikerna för att komma fram dit jag vill. En viktig del i mitt skapande är att inte veta, att låta slumpen eller materialet styra. Därefter är det jag som väljer ut och komponerar det till något jag tycker om. Teknikerna har inte begränsat mig under processen utan jag har använt dem bara för att få fram den rätta känslan jag sökt, som exempel lätthet i nummer Ett.

Under processen har jag tänkt mycket över vad jag vill uttrycka med mina smycken. Min inspiration och grunden till arbete ligger i mina teckningar. I former och mönstren som jag finner intressanta och vackra men också i min sinnesstämning jag har när jag tecknar. Det är de som har varit centralt under hela arbetet. Jag ville skapa något som jag ansåg vara vackert på en kropp. Skönheten på en kropp. Det vackra finns i materialet i sig, i kompositionen och formernas textur. För mig är detta tillräckligt.

Jag har haft en känsla av att skapa utan slut. Under arbetet har jag använt mig av mina frågeställningar som till exempel frågan om mängd och skala. Jag har provat mig fram med både mängd och skala och kommit fram till det som känns bäst. För mig har detta inte känts som en begränsning utan smyckena avslutas ungefär i midjan för att jag ansåg det vara en passande längd. Men det hindrar mig inte till att tänka att de skulle kunna växa ännu mer.

Jag har under arbetets gång inte känt något större motstånd. Det har funnits ett flöde i skapandet som har varit drivande. Det hela har gett mig känslan av glädje och en stark vilja att fortsätta arbeta vidare. I de flesta fallen har mina val och beslut om färger, material och mönster upplevts som självklara. Jag har strävat efter att få en helhet, där smyckena talar med varandra men ändå kan stå för sig själva.

Avslutningsvis känner jag att jag har fått något färdigt, en helhet och balans i formerna. Mitt sätt att arbeta, det jag känner inför det får mig att vilja fortsätta. Att arbeta på detta sätt ger mig möjlighet till vidare utveckling och att skapa en slags variation i oändlighet.

Inspirationsmaterial

Konstnärer och modeskapare:

Susie MacMurray

<http://www.susiemacmurray.co.uk/>

Sandra Backlund

<http://www.sandrabacklund.com/>

Bea Szenfeld

<http://www.szenfeld.com/>

Helena Hörstedt

<http://www.helenahorstedt.com/>

Rei Kawakubo

<http://www.comme-des-garcons.com/>

Hiroko Tsuchimoto

<http://hirokotsuchimoto.info/>

Tomás Saraceno

<http://www.bonnierskonsthall.se/sv/Konst/Utstallningar/Tomas-Saraceno/>

Ernesto Neto

<http://www.artnet.com/artists/ernesto-neto/>

Böcker

Delcampe, Tony (2006): La Cambre Modes, 1986-2006. Actar/Bom

Koda, Harold (2004): Extreme Beauty: The Body Transformed (Metropolitan Museum of Art Series). Yale University Press

Bolton, Andrew (2011): Alexander McQueen: Savage Beauty. Metropolitan Museum of Art

Tellier-Loumagne, Françoise & Black, Sandy (2005): The Art of Knitting: Inspirational Stitches, Textures, and Surfaces. London: Thames & Hudson

Cole, Drusilla (2008): Textiles Now. Laurence King Publishers

Monem, Nadine (2008): Contemporary Textiles: The Fabric of Fine Art. London: black dog publishing.

Tack till:

Birgitta Käll, handledare

Pasi Välimaa

Maria Sjöstrand

Alexander Grüner

Jenny Beckman

Susanne Lundmark

Funny Ronja Livdotter, fotograf

Malin Andersson, modell

Min familj

Rowan Homberg

Maria Henje

Diana Noriega

Klara Bothén

Hilda Fürst

Clara Json Borg

Kiwa Saito

Jessica Ljung

Ida Lundell

Finaste TKF 2 & 1